

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Międzynarodowe zarządzanie oceanami – program działań na rzecz przyszłości oceanów

(2017/C 342/05)

Sprawozdawca:	Anthony Gerard BUCHANAN (UK/EA), członek rady hrabstwa East Renfrewshire (Szkocja)
Dokument źródłowy:	Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „ Międzynarodowe zarządzanie oceanami – program działań na rzecz przyszłości oceanów ”
	JOIN(2016) 49 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

1. Przyjmuje z zadowoleniem wspólny komunikat w sprawie zarządzania oceanami, przyjęty w dniu 10 listopada 2016 r. przez Komisję Europejską i Wysoką Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.
2. Popiera zaproponowane działania na rzecz zapewnienia bezpiecznych, chronionych i czystych oceanów zarządzanych w sposób zrównoważony.
3. Zgadza się z celem, jakim jest zapewnienie UE pozycji silnego podmiotu na arenie światowej, który będzie w stanie przedstawić plan na rzecz lepszego zarządzania oceanami na podstawie międzysektorowego i międzynarodowego podejścia opierającego się na przepisach. Ostatecznym celem tego rodzaju inicjatywy ze strony UE będzie ustanowienie międzynarodowych norm dotyczących warunków społecznych, gospodarczych i środowiskowych mających zastosowanie do działań związanych z morzem, zadbanie o równe szanse służące odpowiedniej zrównoważoności oceanów, a także wzmocnienie konkurencyjności podmiotów europejskich działających na morzach i oceanach.
4. W pełni popiera niedawne konkluzje Rady ⁽¹⁾, w których wzywa się do zastosowania bardziej spójnego podejścia do wewnętrznych i zewnętrznych aspektów zarządzania oceanami, w tym stworzenia synergii między UE, państwami członkowskimi i strategiami regionalnymi.
5. Przypomina m.in. swoje wcześniejsze opinie w sprawie komunikatu Komisji: „W kierunku zintegrowanej polityki morskiej zmierzającej do lepszego zarządzania Morzem Śródziemnym” ⁽²⁾, a także w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną ⁽³⁾, rozwoju potencjału energetycznego mórz i oceanów ⁽⁴⁾ oraz lepszego ochrony środowiska morskiego ⁽⁵⁾.
6. Podkreśla wiodącą rolę Unii Europejskiej w zarządzaniu morzami, której celem jest zapewnienie najbardziej kompleksowego na świecie systemu kształtowania polityki i regulacji w odniesieniu do wybrzeży i mórz Europy. Należy w jego ramach uznać rolę władz lokalnych i regionalnych, społeczności nadbrzeżnych oraz podmiotów gospodarczych i społecznych w zapewnianiu odpowiedniego uwzględnienia czynników gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i społecznych w ramach kompleksowego i wielopoziomowego systemu sprawowania rządów.
7. Jest jednak zdania, że na zarządzanie oceanami z definicji wywiera wpływ to, co jest określane jako „tragedia wspólnej własności”. Chociaż istnieje szereg ogólnych porozumień światowych lub porozumień dotyczących mórz, takich jak Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) i umowy wyspecjalizowane, szczególnie w ramach Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO), to mamy do czynienia ze znacznym stopniem rozdrobnienia. W tym kontekście rolą UE jest zarówno dawanie przykładu, jak i oferowanie zachęt, aby partnerzy spoza UE powielali wysokie standardy, które obowiązują w ramach polityki morskiej UE. Tego rodzaju zachęty, w tym budowanie zdolności, mogłyby zostać uwzględnione w umowach międzynarodowych w sprawie handlu i rozwoju programów, które UE negocjuje z krajami trzecimi.

⁽¹⁾ Konkluzje Rady z dnia 3 kwietnia 2017 r.

⁽²⁾ Sprawozdawca: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Sprawozdawca: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Sprawozdawca: Rhodri Glyn Thomas, CdR 01693/2015.

⁽⁵⁾ Sprawozdawca: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014.

8. Odnotowuje, że UE i państwa członkowskie mają równoległe kompetencje w stosunkach międzynarodowych, w tym w kwestiach związanych z morzem. Wymaga to prężnej koordynacji między różnymi szczeblami sprawowania rządów i dopilnowania, by stanowisko Unii i poszczególnych krajów na forach międzynarodowych zostało poddane ocenie oddziaływania terytorialnego, by w pełni uwzględnić interesy właściwych władz lokalnych i regionalnych.

9. Podkreśla, że wiele kwestii związanych z zarządzaniem oceanami ma w sposób nieunikniony wymiar lokalny w związku z wydobywaniem zasobów, korzyściami gospodarczymi dla obszarów przybrzeżnych, społeczności rybackich i portów oraz ich wpływem na środowisko naturalne wybrzeży i mórz Europy. Decyzje dotyczące polityki ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz decyzje gospodarcze dotyczące oceanów w innych częściach świata mają wpływ na władze lokalne i regionalne UE. Wymaga to znacznych inwestycji w planowanie przestrzenne obszarów morskich i wspierania zarządzania na szczeblu lokalnym i regionalnym.

10. Podkreśla, że polityka morska wiąże się bezpośrednio z przybrzeżną polityką gospodarczą, ochrony środowiska lub planowania przestrzennego. Sposób, w jaki władze lokalne i regionalne zarządzają polityką przybrzeżną, będzie mieć bezpośredni wpływ na politykę morską. Często w takich kwestiach jak farmy wiatrowe działania morskie postrzegano jako proste rozwiązanie dla działań, wobec których jest sprzeciw na obszarach przybrzeżnych.

11. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne posiadają kompetencje i pozytywne doświadczenia związane z zarządzaniem wieloma dziedzinami, takimi jak rybołówstwo, połowy skorupiaków i akwakultura, subsydia (np. w odniesieniu do nieefektywnych flot rybackich), polityka gospodarcza i środowiskowa (np. odpady morskie) oraz inspekcje (np. kontrola pojazdów), które wywierają pozytywny lub negatywny wpływ na inne terytoria poza UE. Wchodzą one także często w skład władz portowych.

12. Przypomina niedawne prace badawcze przeprowadzone przez KR⁽⁶⁾ i OECD⁽⁷⁾ na temat oceanów oraz „niebieskiej” gospodarki. Zgodnie z programem lepszego stanowienia prawa zdecydowanie stwierdza, że przed wprowadzeniem nowych przepisów, zatwierdzeniem nowych technologii wydobywczych lub określeniem nowych morskich obszarów ochronnych konieczne jest przeprowadzenie wcześniejszej oceny skutków, w tym oceny oddziaływania terytorialnego, aby określić potencjalne zagrożenia we wszystkich sektorach, ewentualne środki łagodzące i spodziewane skutki społeczno-gospodarcze.

13. Przypomina o nowych celów zrównoważonego rozwoju ONZ, przyjętych przez wszystkie państwa członkowskie UE i ONZ. Zarządzanie oceanami dotyczy celu 14 w sprawie życia pod wodą i celu 13 dotyczącego działań w sprawie klimatu, a także celu 11 w sprawie zrównoważonych miast i społeczności. Komitet z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji dotyczący wprowadzenia tych celów do różnych obszarów polityki UE⁽⁸⁾, ponieważ mogą one stanowić solidną podstawę budowania wzajemnego zrozumienia na szczeblu międzynarodowym, które wykraczałoby poza rozwiązania sektorowe na rzecz zrównoważonego zarządzania zasobami oceanicznymi.

14. Uważa, że wprowadzanie morskich dóbr i towarów z krajów trzecich na jednolity rynek UE powinno być uzależnione od tego, czy kraje te stopniowo zbliżają się do spełnienia wyższych norm UE, np. w zakresie zakazu odrzutów do morza.

15. Wyraża przekonanie, że trzy obszary priorytetowe wymienione we wspólnym komunikacie, które podzielone zostały na 14 działań, stanowią odpowiednią podstawę do podjęcia na szczeblu unijnym i międzynarodowym dalszych działań w zakresie zarządzania oceanami. Wprawdzie komunikat dotyczy głównie międzynarodowego wymiaru polityki morskiej, niemniej wprowadza także perspektywę lokalną i regionalną, zarówno w odniesieniu do kompetencji, jak i do bezpośredniego oddziaływania terytorialnego oraz stopnia specjalizacji i zależności od oceanu.

Obszar priorytetowy 1: Poprawa ram międzynarodowego zarządzania oceanami

16. Zauważa, że w odniesieniu do **działania 1**, którym jest usunięcie braków w ramach międzynarodowego zarządzania oceanami w celu poprawy ram prawnych i stworzenia równych warunków działania, istnieją już obszerne ramy prawne na poziomie międzynarodowym obejmujące granice morskie, nawigację, status archipelagu i systemy tranzytu, wyłączne strefy

⁽⁶⁾ Alexander Charalambous i in. *Developing Blue economy through better methodology for assessment on local and regional level*, Komitet Regionów, 2016 r. http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/order%206203_Blue%20Economy_form_WEB.pdf.

⁽⁷⁾ OECD, *The Ocean Economy in 2030*, 2016. <http://www.oecd.org/futures/oceaneconomy.htm>.

⁽⁸⁾ COM(2016) 740 final.

ekonomiczne, jurysdykcję dotyczącą szelfu kontynentalnego, wydobycie z dna morskiego, wytyczne dotyczące eksploatacji, ochronę środowiska morskiego, badania naukowe i rozstrzygnięcie sporów. W związku z tym przypomina, że istniejące granice administracyjne oraz specyfika kultury i tradycji społeczności lokalnych i regionalnych w Europie powinny być brane pod uwagę przy kształtowaniu polityki zarządzania oceanami.

17. Uważa, że UE posiada już prężne strategie polityczne w kwestiach dotyczących przepisów w sprawie połowów, planowania przestrzennego obszarów morskich i strategii makroregionalnych. W niektórych państwach członkowskich plany zagospodarowania przestrzennego są ważnym narzędziem politycznym, jeśli chodzi o lokalne planowanie przestrzenne obszarów lądowych i wodnych. Władze lokalne już teraz są odpowiedzialne za planowanie dotyczące obszarów przybrzeżnych i wód terytorialnych. Zaproponowane przez Komisję Europejską procedury zarządzania i ramy prawne nie mogą negatywnie wpływać na narzędzie, jakim są plany zagospodarowania przestrzennego. Głównym wyzwaniem, zarówno na szczeblu UE, jak i przede wszystkim ogólnosiwiatowym, jest brak kontroli i solidnego mechanizmu wdrażania. Dlatego też poprzez dawanie dobrego przykładu UE jest w stanie wprowadzić wymogi wzajemności i zaoferować zachęty przy negocjowaniu nowych przepisów międzynarodowych ze stronami trzecimi i organizacjami. Ta ogólnosiwiatowa inicjatywa na rzecz przestrzegania wspomnianych przepisów jest niezbędna, by zapewnić równe warunki działania dla wszystkich krajów, regionów i podmiotów gospodarczych.

18. Zgadza się w odniesieniu do **działania 2**, że promowanie regionalnego zarządzania rybołówstwem i współpracy na kluczowych obszarach oceanów celem wyeliminowania regionalnych braków w zarządzaniu poprawi sytuację sektora rybołówstwa w UE oraz pomoże innym w osiągnięciu wysokich standardów obowiązujących w UE.

19. Wyraża zaniepokojenie faktem, że wytyczne Komisji dotyczące wydobycia z dna morskiego mogłyby oddziaływać jako czynnik zniechęcający do skupienia się na planach efektywnego wykorzystywania zasobów w UE, tym bardziej, że technologia służąca wykorzystywaniu zasobów naturalnych nie została jeszcze sprawdzona i potencjalnie może szkodliwie oddziaływać na środowisko naturalne. Wzywa do koordynacji działań z negocjacjami państw członkowskich na forum Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego.

20. Zaleca w związku z tym, by UE prowadziła kampanię wśród innych krajów i organizacji oraz tworzyła dla nich zachęty do wprowadzenia europejskiego systemu żółtych i czerwonych kartek jako wzorca zwalczania nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów w skali globalnej, obejmującej umieszczenie na czarnej liście i zakazy wywozu będące wynikiem braku zgodności. Komitet wzywa do przyspieszenia obecnych planów dotyczących wprowadzenia elektronicznego narzędzia zarządzania świadectwami połowowymi. Tego rodzaju środki wzmocniłyby przemysł w tych regionach, które ściśle stosują przepisy.

21. Uważa, że **działanie 3** dotyczące poprawy koordynacji i współpracy między organizacjami międzynarodowymi oraz uruchomienia partnerstw oceanicznych na rzecz zarządzania oceanami przyniosą korzyści regionalnym centrom zarządzania morskiego dzięki lepszej współpracy na szczeblu międzynarodowym.

22. Uważa, że kluczową rolę mogą odgrywać lokalne i regionalne bieguny konkurencyjności i doskonałości, zwłaszcza w dziedzinach o istotnym wymiarze morskim, również w regionach najbardziej oddalonych. Należy je wspierać finansowo w rozwoju międzynarodowych zespołów badawczych i platform transferu technologii, towarzyszących pracom UE w zakresie zarządzania oceanami.

23. Sprzeciwia się idei tworzenia od podstaw nowych międzynarodowych przepisów i organizacji. Komitet zgadza się z Komisją, że lepiej jest usprawnić obecny system zarządzania i egzekwowania poprzez skupienie się na poprawie efektywności i wzmocnieniu międzynarodowej koordynacji. W związku z tym ważne jest dopilnowanie, aby przed uruchomieniem nowych środków w ramach konkretnych działań (np. poszukiwanie ropy naftowej) właściwie zrozumieć efekt domina w innych obszarach polityki i sektorach (np. rybołówstwo).

24. W odniesieniu do zarządzania różnorodnością biologiczną na obszarach pozostających poza jurysdykcją krajową, zaleca, by UE poprawiła koordynację z Europejską Agencją Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA)⁽⁹⁾ i Europejską Agencją Kontroli Rybołówstwa (EFCA), a także ściśle angażowała regiony europejskie w działania na rzecz koordynacji i konsultacji z sąsiednimi regionami europejskimi.

25. Jest zdania, że zarządzanie oceanami jest częścią wielopoziomowego sprawowania rządów w UE i w związku z tym wymaga łączenia krajowych i unijnych zasobów służących budowaniu zdolności, inspekcjom, egzekwowaniu przepisów,

⁽⁹⁾ EMSA: Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (<http://www.emsa.europa.eu/>).

odstraszaniu i ściganiu wszystkich podmiotów naruszających obowiązujące ramy prawne. Wymaga to zaangażowania właściwych władz lokalnych i regionalnych w odniesieniu do **działania 4** w zakresie budowania zdolności, gdyż skorzystają na tym bezpośrednio regiony przybrzeżne i morskie pod względem wielu aspektów technicznych i administracyjnych.

26. Podkreśla, że **działanie 5** dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony mórz i oceanów ma decydujące znaczenie dla marynarzy, przedsiębiorstw i operatorów portowych, a także jest kluczowym elementem zwalczania pracy przymusowej i handlu ludźmi. UE powinna w dalszym ciągu sprawować główną jurysdykcję w tej dziedzinie, zapewniając najbardziej kompleksowe ramy prawne dotyczące bezpieczeństwa i ochrony na morzu i w portach. Powinna także wykorzystywać swój znaczący potencjał międzynarodowy, by zachęcać do zawierania wzajemnych uzgodnień w innych częściach świata.

27. Uważa, że współpraca między władzami krajowymi, Fronteksem, Europejską Agencją Bezpieczeństwa Morskiego i Europejską Agencją Kontroli Rybołówstwa musi przełożyć się na wspólne zdolności w zakresie nadzoru morskiego. W stosownych przypadkach Unia zapewni statki i technologie odpowiadające aktualnemu stanowi wiedzy w celu skutecznego egzekwowania nadzoru.

Obszar priorytetowy 2: Zmniejszenie presji na morza i oceany oraz stworzenie warunków dla zrównoważonej niebieskiej gospodarki

28. Uważa, w odniesieniu do **działania 6**, że konieczne jest wdrożenie porozumienia klimatycznego z Paryża COP 21 w celu łagodzenia szkodliwych skutków zmiany klimatu dla oceanów, wybrzeży i ekosystemów oraz zmniejszenia przyszłych kosztów globalnego ocieplenia i podniesienia się poziomu oceanów. Globalne cele w dziedzinie klimatu wymagają lokalnych środków dostosowawczych, gdyż większość skutków zmiany klimatu wywiera wpływ na poziomie lokalnym. Dlatego też, jak stwierdził niedawno KR⁽¹⁰⁾, władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w przygotowywaniu i wdrażaniu krajowych, unijnych i międzynarodowych ram dotyczących przystosowania się do skutków zmiany klimatu w oceanach na całym świecie. W tym celu należy zapewnić odpowiednie zdolności i wsparcie finansowe wszystkim regionom, w tym regionom najbardziej oddalonym, zważywszy na ich strategiczne położenie na Oceanach Atlantyckim i Indyjskim oraz na Morzu Karaibskim. Ponadto, przestrzeganie porozumienia paryskiego wymaga nie tylko włączenia do zarządzania gospodarką morską środków z zakresu dostosowania do zmiany klimatu, lecz również zrezygnowania z eksploatacji większości dostępnych obecnie paliw kopalnych. Aby zapewnić spójność działania 6, należy je wzmocnić poprzez uwzględnienie środków zapobiegających poszukiwaniu nowych zasobów ropy naftowej w obszarach wrażliwych na morzach europejskich.

29. Podkreśla, że sektor rybołówstwa w UE odnosi bezpośrednie korzyści z **działania 7** dotyczącego zwalczania nielegalnych połowów oraz wzmocnienia zrównoważonego zarządzania oceanicznymi zasobami żywności w skali światowej. Wiąże się to ze wzmocnieniem istniejących regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO) oraz zapewnienia ich pełnej operacyjności, a Komisja Europejska powinna dysponować lepszym mandatem do negocjowania i wspierania tych organizacji.

30. Zgadza się, że zgodnie z **działaniem 8** powinno się stopniowo zaprzestać udzielania dotacji połowowych, które szkodzą środowisku naturalnemu zarówno w UE, jak i w krajach trzecich. Należy opracować odpowiednie zachęty i środki łagodzące w celu zapewnienia przetrwania społeczności, które w dużej mierze zależą od rybołówstwa, zarówno w UE, jak i poza nią.

31. Uważa, że **działanie 9** dotyczące walki z odpadami morskimi oraz „morzem plastiku” jest jedną z najbardziej istotnych inicjatyw omawianego wniosku. Jest to korzystne bezpośrednio dla turystyki oraz rybołówstwa. Jeżeli ludzkość będzie nadal w takim samym tempie jak obecnie zaśmiecać środowisko tworzywami sztucznymi, w 2050 r. w morzach będzie pływać więcej plastiku niż ryb. Zasadnicze znaczenie mogą mieć aktualne uprawnienia władz lokalnych i regionalnych w dziedzinie gospodarowania odpadami i zapobiegania ich powstawaniu. Władze lokalne i regionalne odgrywają ważną rolę ze względu na swoje możliwości odzysku energii przy spalaniu zebranych tworzyw sztucznych. Obecnie w UE nadal 28 % odpadów trafia na składowiska. Solidne ramy UE w zakresie ochrony środowiska mające zapobiegać powstawaniu odpadów, w tym ewentualny zakaz stosowania w Unii Europejskiej mikroplastików, wymagają właściwego egzekwowania na szczeblu lokalnym i regionalnym, ciągłych inwestycji w coraz czystsze technologie, w tym opracowywania dostosowanych do potrzeb lokalnych i regionalnych strategii zapobiegania powstawaniu odpadów morskich. Powinno to obejmować dalsze postępy na drodze do wspólnego systemu, nie tylko w odniesieniu do portowych urządzeń do odbioru odpadów, ale również do opłat za odbiór odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku, tak aby zniechęcić statki do zrzucania ich przed wejściem do portu. Choć europejskie władze lokalne i regionalne znajdują się wśród największych emitentów odpadów morskich i odpadów z tworzyw sztucznych, doświadczają one także skutków napływu odpadów spoza UE, co oznacza, że istotna jest współpraca międzynarodowa.

32. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji Europejskiej na rzecz walki z zanieczyszczeniem mórz i oceanów, a w szczególności z odpadami morskimi, zwraca jednak uwagę, że jest to pierwszy krok na drodze do osiągnięcia czystszych oceanów. UE i państwa członkowskie mogą odegrać przywódczą rolę, opracowując wspólny plan na rzecz ostatecznego usunięcia szkodliwych substancji obecnych w morzu, takich jak amunicja, chemikalia i materiały jądrowe.

⁽¹⁰⁾ Sprawozdawczyni: Sirpa Hertell, CdR 2430/2016.

Komitet podkreśla w związku z tym znaczenie projektów pilotażowych, które mogą rozwijać i prezentować europejskie zdolności, technologię i zaangażowanie na rzecz pokoju. Tego rodzaju projekty mogą stanowić zarówno źródło eksportu technologii jak i wiedzy fachowej, którą można wykorzystać w kontaktach z krajami i organizacjami trzecimi jako zachętę do wprowadzenia podobnych działań w innych miejscach.

33. Jest zdania, że tego rodzaju wspólny plan w sprawie zanieczyszczenia oceanów może także przynieść namacalne korzyści dla regionów nadmorskich i zamieszkujących je społeczności, nie tylko pod względem wiedzy specjalistycznej, wiedzy fachowej oraz zwiększenia zdolności w zakresie ochrony ludności i możliwości operacji poszukiwawczo-ratowniczych, ale również w szerszym zakresie w kategoriach wynikających z tego wzrostu dochodów z turystyki i rybołówstwa, szerzej zakrojonego rozwoju gospodarczego, a także czystszej środowiska i korzyści dla zdrowia, nie tylko w przypadku obszarów przybrzeżnych Europy, ale również sąsiednich regionów oraz całego ekosystemu oceanicznego.

34. Zauważa, że **działanie 10** w zakresie wspierania planowania przestrzennego obszarów morskich (PPOM) na poziomie światowym, w tym dotyczące go ewentualne wytyczne międzynarodowe IOC–UNESCO, są spójne z wcześniejszymi opiniami KR-u, ze szczególnym uwzględnieniem zaawansowanych strategii politycznych UE w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich oraz wkładu władz lokalnych i regionalnych. Stwarza to również szanse dla unijnych przedsięwzięć dotyczące świadczenia powiązanych usług i sprzedawania produktów na całym świecie.

35. Zgadza się w tym względzie z **działaniem 11**, które ma na celu osiągnięcie globalnego celu zakładającego objęcie ochroną 10 % obszarów morskich i przybrzeżnych oraz propagowanie skutecznego zarządzania chronionymi obszarami morskimi i egzekwowania związanych z nimi przepisów wdrażania ich koncepcji, aby skutecznie tworzyć „parki oceaniczne”. Aktualne analizy dotyczące podobnych projektów w Australii wskazują na korzyści dla turystyki i rybołówstwa w sąsiadujących regionach, które następnie można uzyskać w innych miejscach, w tym w części europejskich regionów przybrzeżnych. W związku z tym Komitet podkreśla wagę zaangażowania zainteresowanych podmiotów na poziomie lokalnym w określanie chronionych obszarów morskich i zarządzanie nimi, a także wzmocnienie pozycji tych podmiotów. Niedostateczne wyposażenie morskich obszarów chronionych w zasoby lub ograniczona dostępność danych naukowych mogą stanowić znaczącą przeszkodę dla trwałego rozwoju gospodarczego, np. w dziedzinie energii morskiej, portów i przystani.

Obszar priorytetowy 3: Poprawa międzynarodowych badań i danych dotyczących oceanów

36. Uważa, że w odniesieniu do **działania 12** spójna strategia UE w zakresie obserwacji oceanów, krajowych danych dotyczących połowów i rejestrowania informacji na temat środowiska morskiego przyczyni się do rozwoju usług w zakresie danych oraz obserwacji. W tym względzie konieczne jest zintegrowanie i zapewnienie interoperacyjności istniejących unijnych i międzynarodowych platform i mapowania dna oceanicznego i morskiego, takich jak Europejska sieć informacji i obserwacji środowiska morskiego (EMODnet) lub program obserwacji oceanicznych „Copernicus”. Powinno się wspierać takie inicjatywy jak IPBES (globalna platforma i międzyrządowy organ otwarty dla wszystkich państw członkowskich ONZ w celu wzmocnienia powiązań między światem nauki, polityki i wiedzy lokalnej w podejmowaniu decyzji dotyczących różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych), co obejmowałoby opracowywanie nowych narzędzi, takich jak nordycki IPBES, EU MAES (odwzorowanie i ocena usług ekosystemowych oraz ich korzyści) oraz ESMEALDA (poprawa odwzorowania usług ekosystemowych w celu wypracowania polityki i podejmowania decyzji).

37. Uważa, że połączenie różnych istniejących i przyszłych baz danych tworzy zbiór interdyscyplinarnych danych z zakresu wiedzy o morzu oraz danych służących wielu różnym dziedzinom, takim jak ochrona środowiska, rybołówstwo i akwakultura, pomoc w przypadku katastrof, natychmiastowe reagowanie i działania ratunkowe, kontrola granic i monitorowanie migracji oraz transport. Nie dostrzega potrzeby dalszych baz danych, natomiast uważa, że można byłoby skoordynować już istniejące bazy, tak by były użyteczne dla państw członkowskich.

38. Podkreśla, że opracowanie zgodnych, rezerwowych i powielających się baz danych oraz gromadzenie wiedzy o morzu i odwzorowywanie oceanów wymaga większych synergii nie tylko między różnymi unijnymi oraz właściwymi instytucjami krajowymi, lecz także z innymi państwami członkowskimi i organizacjami międzynarodowymi, ponieważ wspólne dane muszą być punktem wyjścia do opracowywania wspólnych, transoceanicznych reakcji.

39. Zaznacza, że wiedza o morzu nie może być jedynie sprawą sektora publicznego. Sektor prywatny, przedsiębiorstwa połowów i transportu morskiego, inżynierii morskiej, telekomunikacji, biotechnologii oraz poszukiwania ropy naftowej i gazu na morzu mogą odgrywać kluczową rolę, jeśli chodzi o gromadzenie i wymianę danych dotyczących środowiska, które zbierane są w trakcie działań prowadzonych na morzu przez wspomniane przedsiębiorstwa. UE i inne podmioty międzynarodowe muszą ułatwiać ten proces i zapewniać zachęty w sposób, który pozwoli na uniknięcie niepotrzebnych obciążeń.

40. Ponawia swój apel do Komisji Europejskiej, by promowała najlepsze praktyki w zakresie wykorzystania partnerstw publiczno-prywatnych w niebieskiej gospodarce⁽¹¹⁾. Działania takie powinny uwzględniać potencjał małych i średnich przedsiębiorstw oraz ograniczone zdolności administracyjne niektórych właściwych organów krajowych.

41. Podkreśla asymetryczne skutki terytorialne wielu wyzwań, przed którymi stoją nasze oceany, co oznacza, że dane morskie dotyczące wielu obszarów polityki powinny być udostępniane władzom lokalnym i regionalnym w sposób zapewniający łatwy dostęp do nich i łatwe korzystanie z nich.

42. Wzywa, zgodnie ze swoimi wcześniejszymi opiniami w sprawie „niebieskiego wzrostu”⁽¹²⁾, do zwiększenia inwestycji w „niebieską” naukę i „niebieskie” innowacje (**działanie 13**) oraz podkreśla w związku z tym znaczenie kształcenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy, rozwijanych w ścisłej współpracy z branżami przemysłu morskiego.

43. Popiera rozwijanie międzynarodowych partnerstw w dziedzinie badań, innowacji i nauk oceanicznych, które powinny mieć na celu pobudzanie regionów inwestujących w dziedzinie badań morskich i innowacji (**działanie 14**). Można w tym zakresie wykorzystać europejskie strategie polityczne i programy, takie jak program „Horyzont 2020” oraz EFMR, program LIFE, instrument „Łącząc Europę” i EFRR do rozwijania badań dotyczących oceanów czy partnerstw innowacyjnych, w tym partnerstw z państwami trzecimi.

44. Uznaje ważną rolę, jaką może odegrać w tej dziedzinie strategia „niebieskiego” wzrostu, i wzywa do wspierania strategicznych inicjatyw na szczeblu lokalnym i regionalnym, do rozpowszechniania dobrych praktyk i udanych projektów oraz do ich wdrażania w innych regionach, ze szczególnym uwzględnieniem badań i innowacji w dziedzinie działalności morskiej i przybrzeżnej.

Zalecenia końcowe

45. Jest zdania, że zarządzanie oceanami wywołuje bardzo asymetryczne następstwa dla władz lokalnych i regionalnych, tworząc wyzwania, którym władze te bardzo często nie są w stanie stawić czoła. Jednocześnie zmiany ram regulacyjnych, rybołówstwo lub eksploatacja zasobów naturalnych w innych częściach świata mogą mieć bezpośredni wpływ ekonomiczny lub społeczny na europejskie społeczności przybrzeżne oraz obszary uzależnione w znacznym stopniu od działań związanych z oceanami.

46. Uważa jednak, że europejskie władze lokalne i regionalne mają do odegrania proaktywną rolę we wdrażaniu zrównoważonych strategii w celu zapobiegania nadmiernym połowom i zanieczyszczeniu mórz, przyczyniając się do wielopoziomowego sprawowania rządów w UE oraz nakłaniając UE i jej państwa członkowskie, których jurysdykcja obejmuje ponad 10 % oceanów na świecie, do dawania przykładu w międzynarodowych negocjacjach dotyczących mórz i oceanów.

47. Zgodnie z postanowieniami obowiązującego porozumienia międzyinstytucjonalnego i pakietu „Lepsze stanowienie prawa” opowiada się za regularnym przeprowadzaniem przez Komisję, Radę, Parlament Europejski i KR zorganizowanego dialogu na temat zarządzania oceanami w celu wspólnego opracowania nowych inicjatyw politycznych związanych z morzem, w który to dialog czynny wkład wniosą zainteresowani przedstawiciele regionów oraz społeczności przybrzeżnych i morskich UE, w szczególności wysp i regionów najbardziej oddalonych i odizolowanych, lub ich bezpośrednio upoważnieni przedstawiciele. Dialog ten ewentualnie mógłby objąć istniejące fora zainteresowanych stron na temat różnych morskich makroregionalnych strategii UE oraz przedstawicieli regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem.

Bruksela, dnia 12 lipca 2017 r.

Markku MARKKULA

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹¹⁾ Sprawozdawca: Adam Banaszak, CdR 4835/2014.

⁽¹²⁾ Sprawozdawcy: Adam Banaszak, CdR 2203/2012 i CdR 4835/2014, oraz Christophe Clergeau, CdR 6622/2016.